

IN MEMORIAM PROF. DR. JOZEF DUVERGER
(1899 - 1979)

door

A. DE SCHRYVER

Op 2 augustus 1979 overleed Professor Dr. Jozef Duverger in zijn woning te Sint-Amandsberg (Gent). Hij was sinds meer dan dertig jaar één van de ondervoorzitters van onze maatschappij.

Jozef, Aloïs, Jan Duverger werd geboren te Sint-Niklaas-Waas op 11 oktober 1899. Na zijn humaniora studeerde hij aan de Katholieke Universiteit te Leuven waar hij in 1923 het doctoraat in de letteren en wijsbegeerte, sectie geschiedenis, behaalde. Voor hem begon dan een loopbaan in het middelbaar onderwijs als leraar in de geschiedenis. Terwijl hij deze functie aan het Koninklijk Atheneum te Gent bekleedde, vond hij ook nog de mogelijkheid om aan de Rijksuniversiteit aldaar studiën in de kunstgeschiedenis te ondernemen. In 1930 behaalde hij het doctoraat in de kunstgeschiedenis en oudheidkunde. In 1932 werd hem aan het Hoger Instituut voor Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde van de Rijksuniversiteit te Gent een vrije cursus toevertrouwd over „Bronnen, bibliografie en kunsthistoriografie van de Vlaamse kunst.” In 1937 en in de volgende jaren werd zijn onderwijsopdracht aan de Universiteit herhaaldelijk uitgebreid. Deze omvatte bepaalde methodologische vakken en de geschiedenis van de sierkunsten en van de kunstnijverheid met o.m. een speciale cursus over de Geschiedenis van de Tapijtkunst.

Door zijn onderwijs en door zijn vele publikaties heeft Jozef Duverger een aanzienlijke rol gespeeld in de ontwikkeling van de kunstgeschiedenis in ons land. Hij heeft met zijn scherpe kritische geest, en in de lijn van de historische vorming van dewelke hij was uitgegaan, in de kunsthistorische wereld geijverd voor een systematischer en grondiger onderzoek zowel bij de opsporing als bij de interpretatie en verwerking van de meest diverse bronnen. Reeds van bij de aanvang van zijn kunsthistorische activiteit had hij de noodzaak ingezien van een beter gefundeerde, vollediger en kritischer opgebouwde kunstgeschiedenis. Zijn aandeel in de positieve ontwikkeling, die in ons land in dit opzicht tijdens de laatste vijftig jaren kon waargenomen worden, blijft één van zijn grootste verdiensten. Vooral de zeer rijke oogst onontgonnen bronnenmateriaal, die hij door onverdroten speurwerk had verzameld en die hij met grote acribie verwerkte, heeft hem toegelaten vernieuwing en verruiming te brengen zowel in detailstudies als in sommige bredere overzichten.

Het is hier niet mogelijk alle functies te vernoemen die Jozef Duverger vervuld heeft of een opsomming te geven van de onderscheidingen waarmede hij vereerd werd. Die houden niet zelden verband met de zeer actieve rol die hij, ook buiten de Universiteit, in diverse instellingen en genootschappen heeft gespeeld en die hier evenmin uitvoerig kan bespro-

ken worden. Alleen reeds over wat men hem verschuldigd blijft in verband met de organisatie van congressen en colloquia en met de publicaties waartoe deze aanleiding hebben gegeven, zou lang moeten uitgeweid worden. Herinneren wij slechts, als voorbeeld, aan de internationale colloquia die hij op touw heeft gezet in de schoot of onder de auspiciën van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, zoals het colloquium „Rogier van der Weyden en zijn tijd” in 1964 of de colloquia van 1959 en 1961 over de Geschiedenis van de Vlaamse Tapijtkunst, een specialisatiegebied waarvan Jozef Duverger in aanzienlijke mate de ontwikkeling heeft bevorderd en waaraan hij zelf zoveel baanbrekend onderzoek heeft gewijd.

Een wetenschappelijke onderneming met dewelke de naam van Jozef Duverger tenslotte speciaal verbonden zal blijven, is het *Nationaal Biografisch Woordenboek*. De publicatie van dit werk, waarvan tot nu acht delen verschenen zijn, wordt verzekerd door de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten. Jozef Duverger was een trouw en actief lid van deze Academie. Hij had er de zware taak aangenomen van secretaris van de Commissie voor het Biografisch Woordenboek. Van bij zijn oorsprong is de realisatie van dit werk in niet geringe mate aan hem te danken. Tot in zijn laatste levensdagen is hij er de voornaamste stuwende kracht van gebleven.

Het heengaan van Professor Duverger betekent een zwaar verlies voor de kunstgeschiedenis. Het past dat onze Maatschappij, zoals zoveel van zijn vakgenoten en oud-studenten, zijn gedachtenis met dankbaarheid in ere houde.